

Podávání oznámení podle zákona o ochraně oznamovatelů

Centrum pečovatelské služby Frýdek-Místek, příspěvková organizace, se sídlem Zámecká 1266, 738 01 Frýdek-Místek, IČO: 48772739 (dále také „My“ nebo „Organizace“) jakožto povinná osoba dle zákona č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů (dále také jako „Zákon“), si Vás tímto dovoluje informovat o zavedení vnitřního oznamovacího systému a zároveň vyzvat oznamovatele k podávání oznámení prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému naší Organizace. Přínosem zavedení vnitřního oznamovacího systému je posílení ochrany oznamovatele, jehož totožnost je chráněna, před odvetnými opatřeními ze strany Organizace. Totožnost oznamovatele nebude sdělena bez jeho výslovného souhlasu nikomu kromě příslušné osoby.

Níže v textu se dozvíte zejména:

- a) jaké jsou cíle ochrany oznamovatelů,
- b) jaké povinnosti má oznamovatel,
- c) kdo může být oznamovatelem a jak chrání Zákon oznamovatele,
- d) jakých jednání se má oznámení týkat,
- e) jaká oznámení požívají ochrany dle Zákona,
- f) jakým způsobem je možné oznámení učinit, kdo je příslušnou osobou k přijímání a vyřizování oznámení,
- g) jaký je postup po přijetí oznámení,
- h) jak jsou chráněny osobní údaje oznamovatele.

1. Jaké jsou cíle ochrany oznamovatelů

Hlavním cílem ochrany oznamovatelů dle Zákona je zájem na předcházení protiprávního jednání v rámci Organizace, podpora důvěry zaměstnanců v Organizaci, ochrana Organizace a její dobré pověsti, jakož i ochrana práv zaměstnanců, klientů a dalších osob.

Informovat o důvodném podezření na protiprávní jednání v Organizaci je právem, nikoliv povinností oznamovatele.

2. Jaké povinnosti má oznamovatel

Oznamovatel by vzhledem k okolnostem a informacím, které má k dispozici v době podání oznámení, měl mít pádný důvod se domnívat, že jím oznamované či zveřejňované skutečnosti jsou autentické a pravdivé. Nelze tedy oznamovat skutečnosti vědomě nepravdivé. Takovéto jednání může být sankcionováno.

Při získávání podkladů dokládajících oznamované skutečnosti se oznamovatel nesmí dopustit jednání, které by mohlo mít charakter trestného činu.

Oznamovatel by měl jednat ve veřejném zájmu a v dobré víře, že jím podávané oznámení se opírá o věrohodná fakta a skutečnosti.

Oznamovatel by měl být schopen identifikovat, jaké oblasti se protiprávní jednání týká, a promyslet, jaké ověřitelné informace o ohlašovaném protiprávním jednání může poskytnout. Rozsah a kvalita předkládaných informací mohou pozitivně ovlivnit způsob prošetření oznámení.

3. Kdo může být oznamovatelem a jak chrání Zákon oznamovatele

Oznamovatel je fyzická osoba, která oznámí či zveřejní informace o protiprávním jednání, které získala v souvislosti s výkonem práce pro Organizaci nebo jinou obdobnou činností (např. samostatnou výdělečnou činností, dobrovolnickou činností, odbornou praxí či stáží nebo jiným výkonem práv a povinností vyplývajících ze smlouvy, jejímž předmětem je poskytování dodávek, služeb, stavebních prací nebo jiného obdobného plnění pro Organizaci). Takovou osobou tedy může být zejména zaměstnanec, uchazeč o zaměstnání, stážista, dobrovolník, odborný praktikant nebo jiná osoba, která je nebo byla s Organizací ve smluvním vztahu.

Vůči oznamovateli je výslovně zakázáno uplatňovat tzv. odvetná opatření, kterými se rozumí jednání nebo opomenutí v souvislosti s prací nebo jinou obdobnou činností oznamovatele, které bylo vyvoláno učiněním oznámení a které oznamovateli působí nebo může způsobit neoprávněnou újmu, například:

- a) rozvázání pracovního poměru nebo neprodloužení pracovního poměru na dobu určitou,
- b) zrušení právního vztahu založeného dohodou o provedení práce nebo dohodou o pracovní činnosti,
- c) odvolání z místa vedoucího zaměstnance,
- d) snížení platu nebo odměny nebo nepřiznání osobního příplatku,
- e) přeložení nebo převedení na jinou práci,
- f) pracovní posudek neodpovídající skutečnosti,
- g) neumožnění odborného rozvoje,
- h) změna pracovní doby,
- i) vyžadování lékařského posudku nebo pracovnělékařské prohlídky,
- j) výpověď nebo odstoupení od smlouvy, nebo
- k) zásah do práva na ochranu osobnosti.

Pokud by byl tento zákaz porušen a došlo k poškození oznamovatele odvetnými opatřeními, může využít prostředky nápravy, přičemž má rovněž právo na přiměřené zadostiučinění, byla-li mu odvetným opatřením způsobena nemajetková újma. Obdobná ochrana náleží rovněž tzv. dalším zapojeným osobám dle ust. § 4 odst. 2 Zákona.

Kromě zákazu uplatnění odvetných opatření má oznamovatel a tzv. další zapojené osoby právo na ochranu jeho totožnosti, a to prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému, přičemž oznámení zpracovává výhradně k tomu pověřená osoba, a v nepřítomnosti pověřené osoby její pověřený zástupce. **Ochrana nenáleží oznamovatelům podávajícím vědomě nepravdivé, zlovolné oznámení.**

4. Jakých jednání se má oznámení týkat

Oznamovatel je oprávněn činit oznámení, má-li důvodně za to, že v Organizaci došlo k protiprávnímu jednání. Protiprávním jednáním se rozumí jednání či opomenutí, jež je uvedeno v ust. § 2 odst. 1) Zákona, přičemž s ohledem na předmět činnosti Organizace může jít zejména o jednání či opomenutí, které:

- a) má znaky trestného činu,
- b) má znaky přestupku, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100.000,- Kč,
- c) porušuje Zákon, nebo
- d) porušuje jiný právní předpis nebo předpis Evropské unie v oblasti:
 - i. finančních služeb, povinného auditu a jiných ověřovacích služeb, finančních produktů a finančních trhů,
 - ii. daně z příjmů právnických osob,
 - iii. předcházení legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
 - iv. ochrany spotřebitele,
 - v. ochrany životního prostředí,
 - vi. hospodářské soutěže, veřejných dražeb a zadávání veřejných zakázek,
 - vii. ochrany vnitřního pořádku a bezpečnosti, života a zdraví,
 - viii. ochrany osobních údajů, soukromí a bezpečnosti sítí elektronických komunikací a informačních systémů,
 - ix. ochrany finančních zájmů Evropské unie, nebo
 - x. fungování vnitřního trhu včetně ochrany hospodářské soutěže a státní podpory podle práva Evropské unie.

Předmětem oznámení tak mohou být například protiprávní jednání v oblasti veřejných zakázek, porušení bezpečnosti práce nebo porušení ochrany osobních údajů.

5. Jaká oznámení požívají ochrany dle Zákona

Aby získal oznamovatel statut oznamovatele dle Zákona, a tedy příslušnou ochranu, je třeba, aby podal oznámení, jehož obsahem je důvodné podezření o skutečných či možných protiprávních jednáních dle odst. 4 tohoto informativního dokumentu, k nimž došlo nebo mohlo dojít v Organizaci.

Organizace výslovně upozorňuje, že oznamovatel by vzhledem k okolnostem a informacím, které má k dispozici v době oznámení, **měl mít pádný důvod se domnívat, že jím oznamované či zveřejňované skutečnosti jsou autentické a pravdivé. Nelze tedy oznamovat skutečnosti vědomě nepravdivé. Takovéto jednání může být sankcionováno, přičemž se jedná o přestupek dle Zákona.**

Oznámením podle Zákona není část oznámení, která obsahuje informace:

- a) jejichž oznámení by mohlo bezprostředně ohrozit podstatný bezpečnostní zájem České republiky; podstatným bezpečnostním zájmem České republiky se pro účely tohoto zákona rozumí
 - i. svrchovanost, územní celistvost a demokratické základy České republiky,
 - ii. vnitřní pořádek a bezpečnost, včetně kritické infrastruktury a informačních systémů veřejné správy,
 - iii. ve větším rozsahu životy a zdraví osob,
 - iv. ochrana informací o veřejných zakázkách v oblasti obrany nebo bezpečnosti, ledaže je zadávání těchto zakázek upraveno předpisem Evropské unie,
 - v. plnění mezinárodních závazků v oblasti obrany,
 - vi. významné bezpečnostní operace, nebo
 - vii. bojeschopnost ozbrojených sil České republiky,
- b) o činnosti zpravodajských služeb České republiky, nebo
- c) jejichž oznámení by představovalo porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost duchovních v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo práva obdobného zpovědnímu tajemství.

Z oznamování jsou dále vyňaty určité typy informací uvedené v ust. § 3 odst. 1 Zákona, u kterých zájem na jejich ochraně převažuje nad zájmem na ochraně oznamovatele, v podmínkách Organizace půjde především o povinnost zachovávat mlčenlivost při poskytování zdravotních služeb. Ohledně informací, jež jsou kryty mlčenlivostí a specifikovány v ust. § 3 odst. 1 Zákona (např. informace souvisejících s poskytováním zdravotních služeb), nesmí oznamovatel činit oznámení.

Oznamovatel je oprávněn učinit oznámení ohledně informací, jež jsou kryty bankovním tajemstvím, smluvní povinností mlčenlivosti, povinností mlčenlivosti podle daňového řádu a povinností zachovávat mlčenlivost podle jiných právních předpisů upravujících práci nebo jinou obdobnou činnost, a to v případě, kdy má oznamovatel oprávněné důvody se domnívat, že oznámení je nezbytné pro odhalení protiprávního jednání.

Oznámení lze učinit i anonymně. Za anonymní je považováno takové oznámení, ve kterém oznamovatel neuvede své jméno, příjmení nebo jiné údaje, dle nichž by jej bylo možné identifikovat. Rovněž v případě anonymního oznámení je účelné sdělit telefon či email, jehož prostřednictvím se lze při zachování anonymity s oznamovatelem spojit. Nemožnost kontaktu s oznamovatelem může negativně ovlivnit prošetření oznámení. **Oznamovateli, který podal oznámení anonymně náleží ochrana podle Zákona, jen vyjde-li jeho totožnost dodatečně najevo.**

6. Jakým způsobem je možné oznámení učinit, kdo je příslušnou osobou k přijímání a vyřizování oznámení

K podání oznámení prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému může oznamovatel využít:

- a) **Listinné oznámení**, které je možné zaslat v zalepené obálce na adresu Organizace Centrum pečovatelské služby Frýdek-Místek, p. o., Zámecká 1266, 738 01 Frýdek-Místek, s označením obálky „Whistleblowing – neotevírat, výhradně k rukám příslušné osoby“. Při nesplnění této podmínky nelze zcela garantovat utajení totožnosti oznamovatele nebo důvěrnost sdělovaných informací.

- b) **E-mailovou adresu: oznamovatel@psfm.cz;** do e-mailu má přístup pouze příslušná osoba pověřená vedením agendy.
- c) **Telefonní linku příslušné osoby: +420 775 790 062.** Telefonický hovor není zaznamenáván, zaznamenán může být pouze se souhlasem oznamovatele. O telefonicky podaném oznámení bude sepsán záznam, s následnou možností přepis ústního podání zkontrolovat, případně opravit a odsouhlasit podpisem oznamovatele.
- d) **Osobní jednání s příslušnou osobou,** jež je možno uskutečnit po předchozí domluvě termínu s příslušnou osobou na telefonním čísle: +420 775 790 062. Oznámení může být podle domluvy zaznamenáno na diktafon a následně přepsáno, nebo rovnou sepsáno do záznamu s možností zápis následně zkontrolovat, opravit a odsouhlasit podpisem oznamovatele.

Oznámení musí být určité a srozumitelné. Z oznámení musí být zřejmé, proti které osobě směřuje a jakého jednání se týká tak, aby bylo možné jej řádně prošetřit.

Osobou pověřenou Organizací k vedení vnitřního oznamovacího systému a přijímání a vyřizování oznámení je **Ing. Jarmila Vozková, personalistka** (dále také jako „příslušná osoba“).

Příslušná osoba:

- a) přijímá a posuzuje důvodnost oznámení podaného prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému naší Organizace,
- b) navrhuje opatření k nápravě nebo předejití protiprávního stavu v návaznosti na podané oznámení, ledaže by tímto postupem mohlo dojít k prozrazení totožnosti oznamovatele nebo osoby podle ust. § 4 odst. 2 Zákona,
- c) plní pokyny Organizace, ledaže ohrožují nebo maří výkon její činnosti podle Zákona,
- d) postupuje při výkonu své činnosti podle Zákona nestranně,
- e) zachovává mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděla při výkonu své činnosti podle Zákona, a to i po ukončení výkonu této činnosti, pokud Zákon nestanoví jinak.

Výše specifikovaná oznámení týkající se Organizace je možno podat také externímu řešiteli, kterým je **Ministerstvo spravedlnosti ČR**, a to těmito způsoby:

- a) písemně na adresu: Ministerstvo spravedlnosti ČR, Vyšehradská 16, 128 10, Praha 2,
- b) e-mailem: oznamovatel@msp.justice.cz,
- c) telefonicky: + 420 221 997 840,
- d) prostřednictvím zabezpečeného formuláře: <https://oznamovatel.justice.cz/chci-podat-oznameni/> .

Více informací naleznete na webové stránce Ministerstva spravedlnosti - <https://oznamovatel.justice.cz/> .

7. Jaký je postup po přijetí oznámení

Je-li v oznámení uveden kontakt oznamovatele, příslušná osoba oznamovatele vyrozumí o přijetí jeho oznámení, a to do 7 dnů ode dne přijetí oznámení, ledaže:

- a) oznamovatel výslovně požádal příslušnou osobu, aby ho o přijetí oznámení nevyrozuměla,
- b) je zřejmé, že vyrozuměním o přijetí oznámení by došlo k prozrazení totožnosti oznamovatele jiné osobě.

Příslušná osoba může oznamovatele současně vyzvat k dalšímu objasnění skutečností uvedených v oznámení či k poskytnutí dodatečných informací a stanovit oznamovateli pro poskytnutí informací přiměřenou lhůtu. Skutečnosti uvedené v oznámení jsou ze strany příslušné osoby prověřovány, a to například formou interního šetření.

Postup příslušné osoby nesmí vést k ohrožení zájmu na ochraně totožnosti oznamovatele, případně dalších zapojených osob dle ust. § 4 odst. 2 Zákona nebo k ohrožení ochrany jejich osobních údajů. Příslušná osoba nesmí sdělit totožnost oznamovatele a dalších osob dle ust. § 4 odst. 2 Zákona bez jejich písemného souhlasu, ledaže je příslušná osoba povinna tyto informace poskytnout příslušným orgánům veřejné moci podle jiných právních předpisů.

Poskytuje-li příslušná osoba informaci o totožnosti oznamovatele orgánu veřejné moci, je povinna o tom předem oznamovatele vyrozumět společně s důvody, pro které je povinna informaci o totožnosti poskytnout, a umožnit oznamovateli, aby se k poskytnutí informace vyjádřil.

Příslušná osoba je povinná posoudit důvodnost oznámení a písemně vyrozumět oznamovatele o výsledcích posouzení do 30 dnů ode dne přijetí oznámení. V případech skutkově nebo právně složitých lze tuto lhůtu prodloužit až o 30 dnů, nejvýše však dvakrát. O prodloužení lhůty a důvodech pro její prodloužení je příslušná osoba povinná oznamovatele písemně vyrozumět před jejím uplynutím, ledaže:

- a) oznamovatel výslovně požádal příslušnou osobu, aby ho o prodloužení lhůty nevyrozuměla,
- b) je zřejmé, že vyrozuměním o prodloužení lhůty by došlo k prozrazení totožnosti oznamovatele jiné osobě.

Zjistí-li příslušná osoba při posuzování důvodnosti oznámení, že nejde o oznámení podle Zákona, bez zbytečného odkladu o tom písemně vyrozumí oznamovatele.

Je-li oznámení vyhodnoceno jako důvodné, příslušná osoba Organizaci navrhne opatření k předejití nebo nápravě protiprávního stavu. Je-li oznámení podáno u příslušné osoby pověřené Organizací, pro kterou oznamovatel nevykonává práci nebo jinou obdobnou činnost, navrhuje příslušná osoba nápravná opatření osobě, pro kterou oznamovatel vykonává práci nebo jinou obdobnou činnost, nevylučuje-li to povaha věci. Neprijme-li Organizace opatření navržené příslušnou osobou, přijme k předejití nebo nápravě protiprávního stavu jiné vhodné opatření. O přijatém opatření Organizace neprodleně vyrozumí příslušnou osobu, která o něm písemně vyrozumí oznamovatele, ledaže jde o výjimky uvedené výše pod body a) a b).

Není-li oznámení vyhodnoceno jako důvodné, příslušná osoba písemně vyrozumí oznamovatele o tom, že na základě skutečností uvedených v oznámení a z okolností, které jí jsou známy, neshledala podezření ze spáchání protiprávního jednání, nebo shledala, že oznámení se zakládá na nepravdivých informacích, a poučí oznamovatele o právu podat oznámení u orgánu veřejné moci.

8. Jak jsou chráněny osobní údaje oznamovatele

Informace o ochraně osobních údajů v souvislosti s podáváním oznámení dle Zákona naleznete na webové stránce www.psfm.cz v sekci Dokumenty organizace.

9. Závěrečné informace

Pakliže budete mít jakékoliv dotazy k tomuto textu, můžete kdykoliv kontaktovat příslušnou osobu prostřednictvím emailu: oznamovatel@psfm.cz.

Tento informační dokument k podáváním oznámení podle zákona č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů je **účinný od 1. 1. 2025.**

Ve Frýdku-Místku dne 30. 12. 2024
Bc. Šárka Prokopová, DiS., ředitelka